

DCIDOB 99. Pensament i religió a l'Àsia.

Introducció

L'actual sistema de valors *occidental* es basa en la raó i el coneixement científic, obviant en gran mesura el llegat religiós de temps pretèrits, i acaba universalitzant aquest model com a únic referent vàlid en la cerca de coneixement. Els sistemes polítics, econòmics i socials associats al pensament occidental també es prenen com a absoluts, inqüestionables i sense alternativa. Esdeveniments com l'enderrocament del mur de Berlín de 1989 enforteixen encara més la idea d'un únic sistema universal.

Però els últims anys han estat testimonis d'un desenvolupament bàsicament econòmic en diversos països asiàtics que no està basat en aquests principis dits "universals" del sistema capitalista occidental. L'èxit econòmic del capitalisme asiàtic, amb un rerefons cultural esquitxat de múltiples i diverses formes de religiositat, demostra que hi ha formes de desenvolupament que no passen pel model occidental. Els fonaments culturals sobre els que s'erigeix no parteixen de la cultura judeocristiana que, també sota diverses formes, s'acabà estenent per Occident. I en aquests fonaments, els sistemes de pensament i les religions tenen un rol modelador important, a l'igual del que va tenir –i encara hi és present– en l'àmbit occidental.

En aquest sentit es fa necessari fer una anàlisi comparativa entre els diferents mons culturals, que relativitzi l'absolutisme occidental. La primera dificultat és entendre que en moltes cultures asiàtiques les eines per arribar al coneixement són diferents a les que estem acostumats a utilitzar a Occident. Aquest entrebanc pot superar-se si, prèviament, es fa un esforç de definició en què es distingeixin els conceptes de filosofia, misticisme, religió i sistemes de pensament. L'elecció de les paraules no és fútil, i la seva correcta identificació ens ajudarà a aclarir la diversitat i la novetat (des d'una òptica occidental) a la que ens acostem.

Una primera aproximació a aquesta realitat ens mostra l'elevada diversitat de formes religioses -i subformes, donada la gran ductilitat i adaptabilitat de molts dels sistemes de pensament- que trobem al continent asiàtic. Tot i trobar-nos amb religions teistes i que segueixen una escriptura o text sagrat, com ara el cristianisme però especialment l'islam, també són presents en el mosaic de pobles asiàtics altres formes religioses de tipus immanentista (on cos i ànima són una única realitat) o ateu (sense reconeixement d'un déu). Aquestes altres formes de religiositat són les que ens permeten entendre la capacitat d'adaptació i pluralitat dels sistemes de pensament.

Confucianisme, taoisme (daoisme), budisme, sikhisme, hinduisme, xintoisme, xamanisme, islam, a diferents nivells i amb una incidència desigual, formen part d'aquest debat sobre els sistemes de pensament que es barregen, s'enfronten i conviuen al continent asiàtic. En aquesta regió, que acull més del 55% de la població mundial, religions i sistemes de pensament mantenen la seva influència en la formació d'ideologies i l'esdevenir polític i social dels pobles que els acullen. Modificats per la història, adaptats a la multiplicitat d'estructures ètniques o en simbiosi amb altres formes de pensament, sobreviuen al dia a dia, transmesos entre generacions i prenen consistència en la reivindicació identitària de la diàspora asiàtica.

A través de la col·laboració de reconeguts experts, amb aquest *dcidob* ens endinsem pel continent asiàtic, viatjant per la seva geografia des del sud-est asiàtic a l'Àsia Central, passant per l'Índia, la Xina i el Japó, i acostant-nos a la diàspora a casa nostra, amb l'objectiu de descobrir i comprendre els principis religiosos que impregnen i conformen les seves societats. L'esguard cap a Orient –el nostre orient– abasta des de la recerca de les arrels més profundes del fet i el pensament religiós fins a la seva participació en l'espai públic en contrast amb l'areligiositat suposada dels governs occidentals. Al mirar cap a Orient, Occident es troba amb alguns sistemes de pensament que no segueixen els patrons racionals. Com diu Seán Golden "el camí al coneixement o a la saviesa no passa necessàriament per la raó, sinó que pot passar per un camí de coneixement que no depèn de la raó, però que tampoc no és pas *irracional*, sinó *aracional*".

PENSAMENT I RELIGIÓ A L'ÀSIA